

UNESCO-Mimari ve Şehir Plancılığı Alanlarındaki Uluslararası Yarışmalara İlişkin Tavsiye Kararı, 5 Aralık 1956, Yeni Delhi

(Recommendation Concerning International Competitions in Architecture and Town Planning (1956)_UNESCO, 5 December 1956, New Delhi)

Genel Konferans tarafından, 5 Aralık 1956 tarihinde Yeni Delhi'de gerçekleştirilen Dokuzuncu Oturumda Kabul Edilmiştir.

Giriş

5 Kasım ila 5 Aralık 1956'da Yeni Delhi'de toplanan Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü Genel Konferansı, dokuzuncu oturumunda,

Sekizinci oturumunda, hem organizatörler hem de yarışma katılımcıları menfaatine, uluslararası yarışmaların programlarının hazırlanması sürecinde kılavuzluk sağlamak üzere tasarlanan mimari ve şehir plancılığı alanlarındaki uluslararası yarışmalara yönelik Standart Düzenlemeler'i prensipte onaylamış; ve bu Standart Düzenlemeler'i Üye Devletler'e iletmış olarak,

Mimari ve şehir plancılığı alanlarındaki uluslararası yarışmalara ilişkin olarak sunulan ve oturum gündeminde 9.4.4 sayılı maddeyi oluşturan yeni önerileri göz önünde tutarak,

Sekizinci oturumunda, bu önerilerin Üye Devletler'e iletilecek bir tavsiye kararı yoluyla uluslararası düzenlemelere dahil edilmesi gerektiğine karar vermiş olarak,

1956 yılı Aralık ayının beşinci gününde aşağıdaki Tavsiye Kararı'nı kabul eder:

Genel Konferans, Üye Devletler'in aşağıdaki hükümleri mevcut Tavsiye Kararı'nda tasarlanan ilke ve normların yürürlüğe girmesi için kendi alanları içerisinde mevzuat çerçevesinde veya başka alanlarda atılması gereken her türlü adımı atarak uygulamasını tavsiye eder.

Genel Konferans, Üye Devletler'in mevcut Tavsiye Kararı'nı hem mimari ve şehir plancılığı alanlarıyla bağlantılı yetkililerin ve örgütlerin hem de ulusal mimarlar ve şehir planlamacıları birliklerinin bilgisine sunmasını tavsiye eder.

Genel Konferans, Üye Devletler'in mevcut Tavsiye Kararı'na yürürlük kazandırmak için gerçekleştirmiş oldukları eylemleri bu Tavsiye Kararı'nda belirtilen tarihler ve biçimler dahilinde rapor etmesini tavsiye eder.

I. TANIMLAR

1. (a) Mevcut Tavsiye Kararı'nın bağlamı dahilinde, "uluslararası" terimi birden fazla ülkeden mimarların veya şehir planlamacıların katılımının davet edildiği bütün yarışmalar için kullanılmaktadır.

(b) Uluslararası yarışmalar herkesin katılımına veya sınırlı katılıma açık olabilir:

(I) Birden fazla ülkedeki meslek sahiplerinin katılabileceği yarışmalar açık olarak tanımlanır; (II) Organizatörlerce davet edilecek meslek sahipleri için belirli kısıtlamaların bulunduğu yarışmalar ise sınırlı olarak tanımlanır.

(c) Uluslararası yarışmalar bir veya iki kısımdan oluşabilir.

II. ULUSLARARASI YARIŞMALARIN DÜZENLENMESİ

2. Uluslararası bir yarışma için verilecek ilanda, yarışma türünün tanımı ile yarışmanın açık amacı belirtilmelidir. Ayrıca, bu ilanda yarışmanın katılım niteliği (açık - sınırlı) ve kısım sayısı (bir - iki) bilgileri açıkça ifade edilmelidir.

3. Uluslararası bir yarışma için sunulacak olan program, uluslararası Mimarlar Birliği'nin danışmanlığıyla hazırlanmalıdır.

4. Uluslararası bir yarışmanın programında, yarışmanın amacı, yarışma konusunun öznelikleri ve planın hazırlanmasında sağlanması gereken koşullar açıkça ifade edilmelidir.

5. Uluslararası bir yarışmanın koşulları ve programı, uyruğa bakılmaksızın bütün yarışmacılar için aynı olmalıdır.

6. Açık bir uluslararası yarışmanın ilanı uluslararası düzeyde ve adil bir temelde bildirilmelidir.

III. ULUSLARARASI YARIŞMALARDA JÜRİ

7. Jüri çoğunlukla vasıflı meslek sahiplerinden oluşmalıdır.

8. Jüri üyeleri arasında, yarışmayı düzenleyen ülkeden farklı uyruklardan gelen kişilere de yer verilmelidir..

IV. ULUSLARARASI YARIŞMALARIN ARDINDAN İZLENECEK ADIMLAR

9. Uluslararası bir yarışmanın programında belirtilen ödül, para ödülü ve mansiyon miktarı programın boyutu, program nitelikleri ve yarışmacılarda beklenen çalışma ile orantılı olmalıdır.

10. Uluslararası bir yarışmayı kazanan kişiye, çalışmanın gerçekleştirilmesinde gösterdiği işbirliği açısından yeterli bir teminat sağlanmalıdır. Söz konusu plan uygulanmıyorsa, planın taşıdığı önemle orantılı bir telafi sunulmalıdır.

11. Bütün yarışmacıların uluslararası yarışmaya gönderdikleri planlar üzerinde sahip olduğu telif ve mülkiyet hakkının korunması için uygun adımlar atılmalıdır.

12. Uluslararası bir yarışmanın sonuçları kamuya duyurulmalı ve yarışmaya katılan planlar kamuya açık bir sergide sergilenmelidir.

13. Uluslararası bir yarışmayla ilintili olarak doğan her türlü anlaşmazlığın çözülmesi için, Uluslararası Mimarlar Birliği'nin yardımına başvurulması sağlanmalıdır.

STANDART DÜZENLEMELER

14. Uluslararası yarışmaların organizatörleri, mevcut Tavsiye Kararı'nın ilişiginde ek olarak sunulan Standart Düzenlemeler hükümlerinin kılavuzluğunda hareket etmelidir.

Mimari ve Şehir Plancılığı Alanlarındaki Uluslararası Yarışmalara İlişkin Standart Düzenlemeler

EK

I. Giriş

Bu düzenlemelerin amacı, hem organizatörlerin hem de yarışmacıların menfaatine, uluslararası yarışmalarda sunulacak programların hazırlanması süreci için kılavuzluk sağlamaktır.

Mad. 1. “Uluslararası” terimi birden fazla ülkeden mimarların veya şehir planlamacıların katılımının davet edildiği bütün yarışmalar için kullanılacaktır.

II. Yarışmaların Düzenlenmesi ve İlan Edilmesi

Mad. 2. Uluslararası yarışmalar herkesin katılımına veya sınırlı katılıma açık olabilir. Birden fazla ülkedeki meslek sahiplerinin katılabileceği yarışmalar açık olarak tanımlanır. Organizatörlerce davet edilecek meslek sahipleri için belirli kısıtlamaların bulunduğu yarışmalar ise sınırlı olarak tanımlanır.

Mad. 3. Uluslararası bir yarışmanın koşulları, bütün yarışmacılar için aynı olmalıdır.

Mad. 4. Uluslararası açık yarışmalar, organizatörler tarafından koşulları belirten genel bir taslak ile birlikte, mümkün olduğu müddetçe eş zamanlı bir şekilde, çeşitli ülkelerdeki mesleki yayınlarda ve makalelerde ilan edilmeli, bu ilanda yarışmayla ilgilenen kişilerin tam programı yarışmanın açılmasından önce elde etmesini sağlayacak zaman tanınmalıdır. Bu ilanda, her ülke için ayrıntılı yarışma programı ve ilgili belgelerin edinilebileceği kurumlar belirtilmeli, mevcut düzenlemelerin 51. Maddesi uyarınca, söz konusu programın tavsiye almak üzere Uluslararası Mimarlar Birliği'ne iletilmiş olduğu açıkça ifade edilmelidir.

Mad. 5. Yarışma ile ilgilenen kişilerin, kendilerine iletilen programdaki koşulların bütün ülke ve yarışmacılar için aynı olduğunu doğrulayabilmesine olanak tanımak için, Uluslararası Mimarlar Birliği'ne programın bir kopyası resmi şartlarda iletilmelidir.

Mad. 6. Uluslararası Mimarlar Birliği'nin resmi dillerinden (İngilizce, Fransızca ve Rusça) birinde yayınlanmamış olan her programın yanında, programın bu dillerden en az birine tercüme edilmiş nüshası sunulmalıdır. .

Mad.7. Uluslararası yarışmalar bir ya da iki kısımdan oluşabilir.

Mad.8. Programlarda, planların nasıl gönderileceği (ımsız olarak - isimsiz bir şekilde) belirtilmelidir.

III. Programların Hazırlanması

Mad. 9. Açık veya sınırlı, bir veya iki kısımlı bütün uluslararası yarışmaların programları şu hususları açıkça belirtmelidir: (a) yarışmanın amacı ve organizatörlerin gayeleri, (b) yarışma konusunun öznetelikleri; (c) planın hazırlanması sürecinde gerçekleştirilmesi gereken koşullar.

Mad. 10. Programlarda, zorunlu olan koşullar ile yarışma katılımcılarının özgür yorumuna açık tutulan koşullar arasındaki ayırım açıkça belirtilmelidir. Yorumla açık koşullar, mümkün olduğu kadar geniş tutulmalıdır.

Mad. 11. Programda sunulan (sosyal, yapısal, ekonomik, mesleki ve fiziksel) ayrıntılar, herhangi bir yanlış yorumlamaya mahal vermeyecek şekilde spesifik olmalıdır. Her aşamada, yarışmaların ikinci kısmına kabul edilen yarışmacılara, son müsabakada sunulacak planların hazırlanması için gereken bütün tamamlayıcı bilgiler verilmelidir.

Mad. 12. Program, iki veya üç boyutlu olarak sunulması beklenen belge veya modellerin sayısını, niteliklerini, ölçeğini ve boyutlarını açıkça belirtmeli ve bu belge veya modellerin teslim alınması, kabul edilmesi ve geri verilmesi süreçlerinin koşullarını ifade etmelidir. Yarışmacılardan, maliyet tahminlerinin tektip standartlara göre kontrol edilmesini sağlayacak veriler sunması istenebilir.

Mad. 13. Prensipite, uluslararası yarışmaların organizatörleri planların ölçeği olarak metre birimini kullanacaktır; bu uygulamaya başvurulmadığı durumlarda, program ekinde metrik bir karşılık sunulmalıdır.

Mad. 14. Organizatörler, her koşulda, gerekli olan belge ve çizimlerin sayısını ve boyutunu azaltmak için çaba gösterecektir.

IV. Yarışmacılar için Kayıt ve Kabul

Mad. 15. Tam programın ayrıntılarını edindikten sonra, yarışmacılar organizatörlere başvurarak kayıt yaptırmalıdır. Bu kayıt işlemi, yarışmacının yarışma koşullarını kabul ettiği anlamına gelir.

Mad. 16. Uluslararası yarışmaların organizatörleri, yarışmacılara planlarını hazırlarken ihtiyaç duyacakları bütün bilgileri sağlayacaktır. Bu belgeler için maddi teminat alındığı durumlarda, bu miktar yarışmada yer alması kararlaştırılan yarışmacılara geri ödenecektir.

Mad. 17. İki kısımdan oluşan yarışmalarda, yalnızca ilk kısımda başarılı olan yarışmacılar son müsabakaya kabul edilecektir.

Mad. 18. Son müsabakaya kabul edilen yarışmacıların listesi alfabetik sırada hazırlanacak ve yayınlanacaktır.

Mad. 19. Son müsabakadaki yarışmacılar, son müsabakaya sunulacak planların hazırlanması için gerekli olan tüm tamamlayıcı bilgileri jürinin kararı üzerine organizatörlerden alacaktır.

V. Ödüllerin, Para Ödüllerinin ve Mansiyonların Paylaştırılması

Mad. 20. Her uluslararası yarışmanın programında, ödüllerin paylaştırılmasında kullanılacak yöntem belirtilmelidir. Bu ödüllerin miktarı, programın boyutu, söz konusu çalışma ve yarışmacıların üstlendiği masraflar ile orantılı olmalıdır.

Mad. 21. Şehir plancılığına ilişkin uluslararası yarışmalar, doğası gereği fikirlerin yarıştığı bir zemindir, çünkü söz konusu çalışmanın genellikle yerel yönetimler tarafından, çoğunlukla uzun bir vadede gerçekleştirilmesi gerekir; dolayısıyla, organizatörlerin yönetimlere fikirlerinin ve çalışmalarının karşılığını verebilecek nitelikte ödüller sunmalıdır; bu, ödülü kazanan kişinin aldığı istihkak dahi olabilir.

Mad. 22. Bir fikir yarışmasının kendine özgü yapısı nasıl olursa olsun, hiçbir yarışma eser sahibinin çalışmanın gerçekleştirilmesine katılmasını engelleyecek herhangi bir nitelik sergilemeyecektir.

Mad. 23. Ödüller, yarışma sonuçlarının ilan edilmesini izleyen üç ay içerisinde dağıtılacaktır.

Mad. 24. Programda, yarışma organizatörlerinin ödül kazanan planları hangi şekilde kullanacağı açıkça belirtilecektir. Planlar, programda açıkça belirtilen kullanım haricindeki amaçlarla uygulanamaz.

Organizatörlerin, ödül kazanan planı başka bir amaçla kullanmak istediği durumlarda, organizatörler ile planın sahibi arasında bu minvalde yeni bir anlaşma yapılmalıdır.

Mad. 25. Sınırlı katılıma açık olan yarışmalarda, programda belirtilen ödül dağıtımına halel getirmeksizin yarışmaya katılmak üzere davet edilen her yarışmacıya belirli bir miktar ödeme yapılması sağlanacaktır.

Mad 26. Birincilik ödülünün bir plana verilmesi, yarışma organizatörlerine çalışmanın hayata geçirilmesi sürecini eser sahibine emanet etme yükümlülüğü getirir. Ancak, birincilik ödülünü kazanan kişi çalışmanın taşıdığı önemle orantılı olarak yeterli mesleki referans sunamazsa, jüri eser sahibini çalışmanın gerçekleştirilmesi için ödül kazanan kişi tarafından seçilecek ve referanslarının incelenmesinin ardından jüri tarafından onaylanacak bir meslek sahibinin yardımına başvurmaya davet edebilir.

Mad. 27. Organizatörlerin söz konusu programda belirtilen zaman sınırının sona erdiği tarih itibariyle planın hayata geçirilmesi sürecini başlatmadığı durumlar için, ödül kazanan kişiye ödenecek olan telafi ödemesinin yüzdesi veya miktarı program dahilinde belirtilecektir. Bu şekilde kişiye ödenen miktar, planın uygulanması için ödemesi gereken ücretten düşülecektir.

Mad. 28. İki kısımdan oluşan yarışmalarda, son müsabakaya katılan bütün yarışmacılara makul bir ödeme yapılacaktır. Son müsabakaya hazırlanmanın getirdiği masrafı karşılamak üzere tasarlanan bu ödeme programda belirtilecek ve son müsabakada verilecek para ödülünden ayrı tutulacaktır. In competitions consisting of two parts, a reasonable sum shall be paid to all competitors admitted to the final contest. This sum, which is intended to cover the cost of drawing up plans for the final contest, shall be specified in the programme, and be distinct from the prizes awarded in the final contest.

Mad. 29. Yarışmacıların gönderdiği planlar üzerindeki sigorta masrafları organizatörler tarafından karşılanacaktır. Bu sigorta masraflarının miktarı, herhangi bir planın en yüksek değerini aşamaz.

Mad. 30. Yarışmacıların resmi olarak kaydedildiği bir yarışmanın iptal edilmesi halinde, organizatörler söz konusu yarışmacılar için, bu süreçle bağlantılı olarak yapılmış olan bütün çalışmaları telafi etmekle yükümlü olacaktır.

VI. Telif Hakkı

Mad. 31. Planın eser sahibi, çalışması üzerindeki sanatsal telif hakkını koruyacaktır; eser sahibinin resmi onayı alınmaksızın, plan üzerinde herhangi bir değişiklik yapılamaz.

Mad. 32. Birincilik ödülünü kazanan olan organizatörlerin mülkiyetine girecektir. Başka hiçbir plan, ödül almış olsa da olmasa da, eser sahibiyle özel bir anlaşma yapılmadığı sürece kısmen ya da tamamen kullanılamaz.

Mad. 33. Genel kural olarak, organizatörlerin mülkiyet hakkı yalnızca bir uygulamayı kapsayacaktır. Ancak, yarışma programında aynı planın birden çok kere kullanımı öngörülebilir ve bu durumun koşulları belirtilebilir.

Mad. 34. Her koşulda, programda aksi belirtilmediği sürece, her planın eser sahibi eser üzerindeki çoğaltma hakkını koruyacaktır.

VII. Jürinin Organizasyonu ve İşleyişi

Mad. 35. Jüri yarışmanın açılışından önce kurulacaktır. Üyelerin ve vekillerinin listesi, yarışma programının ekinde sunulacaktır.

Mad. 36. Jüri, olabildiğince az sayıda olmak üzere farklı uyruktan gelen kişilerden, çoğunlukta ise vasıflı meslek sahiplerinden oluşturulacaktır. Bir ön raporun hazırlanması gerekiyorsa, bu raporun hazırlanmasından sorumlu olan kişi veya kişilerin adları da program dahilinde belirtilmelidir.

Mad. 37. Gerçekleştirilecek yarışmanın organizatörleri, jüri üyelerinden çalışmalarını sırasında kendi vicdanları ve yarışmanın menfaati haricinde başka hiçbir düşüncenin etkisi altında kalmamasını talep edecektir.

Mad. 38. Jüri üyelerinden hiçbiri yarışmada doğrudan veya dolaylı olarak katılım gösteremez ve ödül kazanan planın uygulanmasıyla bağlantılı çalışmalarını doğrudan veya dolaylı olarak üstlenemez.

Mad. 39. Jüri, ilk toplantısında başkanını ve raportörünü seçecektir.

Mad 40. Jürinin kararları, her plan için ayrı bir oylama uygulanmak üzere, çoğunluk oyu ile alınacaktır. Oylamada eşitlik olması halinde, kararı belirleyen oyu jüri başkanı verecektir. Raportör tarafından toplantıların bir raporu hazırlanacak ve bu rapor başkan ve jüri üyeleri tarafından eksiksiz bir şekilde imzalanacaktır.

Mad. 41. Programda belirtilenler haricindeki çizimler, fotoğraflar, modeller veya belgeler dikkate alınmayacak ve jüri tarafından planın incelenmesinden önce değerlendirme kapsamından çıkarılacaktır.

Mad. 42. Jüri, programda belirtilen koşullara uymayan planları diskalifiye edebilir.

Mad 43. Jürinin bütün kararları gerekçelendirilmeli ve kamuya açılmalıdır. Jürinin bütün kararları nihai nitelikte olacaktır.

Mad. 44. Jüri üyelerinin seyahat giderleri ve ödenekleri yarışmanın organizatörleri tarafından karşılanacaktır.

VIII. Planların Sergilenmesi

Mad. 45. Her yarışmada, organizatörler eserlerin kamuya sergileneceği tarihi ve mekanı bütün ülkelerdeki kayıtlı yarışmacılara sergiden bir süre önce bildirecektir. Organizatörler, bu serginin

mekanını, tarihini ve açılış saatlerini yarışmanın genel koşullarının yayınlandığı mesleki yayınlar ve makalelerde ilan edecektir.

Mad. 46. Yarışmanın amaçları doğrultusunda gönderilen bütün planlar, jüri kararının verilmesinin ardından kamuya açık bir şekilde sergilenecektir. Planların yanı sıra, hem bütün belgeler ve çizimler hem de jüri başkanının ve bütün üyelerin imzasını taşıyan jüri raporları ve kararları da sergilenecektir.

Mad. 47. İki kısımdan oluşan yarışmalarda, ilk kısımda gönderilen planlar son müsabakanın sonuçları ilan edilene kadar gizli tutulacaktır.

Mad. 48. Madde 42 uyarınca diskalifiye edilen planlar da sergilenecek ve jürinin bu kararının gerekçelerine ilişkin ayrıntılar sunulacaktır.

Mad. 49. Sergi tarihi, yarışma programında belirtilecektir. Bu sergi kamuya açık olacak ve en az bir hafta boyunca bedelsiz olarak sunulacaktır.

Mad. 50. Yarışmanın ve kamuya açık serginin kapanışından sonraki bir ay içerisinde, hem ödül almamış hem de satın alınmamış olan bütün planlar yarışmacılara geri gönderilecek, bu gönderinin masrafları organizatörler tarafından karşılanacaktır.

IX. Uluslararası Mimarlar Birliği ile Yardımlaşma

Mad. 51. Mimari veya şehir plancılığı alanındaki bütün uluslararası yarışmaların programları, yayınlanmadan önce tavsiyelerini almak üzere Uluslararası Mimarlar Birliği'ne iletilecek; Birlik şehir plancılığı alanındaki bütün yarışmalarda Uluslararası Konut ve Şehir Planlama Federasyonu'na danışacaktır.

Mad. 52. Bu düzenlemelerin uygulanması açısından, jürinin bir üyesinin Uluslararası Mimarlar Birliği tarafından atanması tavsiye edilir.

Mad. 53. Uluslararası yarışmaların organizatörleri, programın hazırlanması, jüride görev alacak vasıflara sahip kişilerin aday gösterilmesi, ödüllerin program nitelikleri ve boyutu ile orantılı olarak belirlenmesi, Madde 20'de belirtildiği gibi yarışmacıların üstlendiği iş ve masraflara ilişkin çalışmalar ve organizatörler ile yarışmacılar arasında doğabilecek anlaşmazlıkların çözülmesi konularında Uluslararası Mimarlar Birliği'nin Uluslararası Yarışmalar Komisyonu'nun yardımını talep edebilir. Bu hareketten doğan her türlü masraf, organizatörler tarafından karşılanacaktır.

Yukarıdaki metin, Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü'nün Genel Konferansı tarafından, Konferans'ın Yeni Delhi'de gerçekleştirilen ve 1956 yılı Aralık ayının beşinci gününde kapatılan Dokuzuncu Oturumunda usule uygun olarak kabul edilen Tavsiye Kararı'nın özgün metnidir.

BU İNANÇLA,1956 yılı Aralık ayının beşinci gününde imzalarımızı atmış bulunuyoruz.

Genel Konferans'ın Başkanı

Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Örgütü
Hukuk Danışmanı

Öğrenci Çeviren: Gökçe Katkıcı
Öğrenci Asitan: İrem Uygur

